

USULÜ İLE TARİHİ BİR DERS

Kum taneleri sorar mıydı haznesine düşme zamanı geldiğinde; yoksa usulca akıp giderler miydi saatlerinin içinden? **Zaman gamlı bir kırlangıç sanki hiçbir yerde durmuyor.** En çok tramvay duraklarında kovalıyorum onu. Okulun haftalarını devirdik sayılır; günler su gibi akıyordu sanki.

Ağaçtan takvimlerim vardı bahçede; gün geçtikçe sararıyor, ağaçtan düşüyordu. Günleri mevsimlerinden taniyordum. Tramvaya bir de yükselmekte olan güneş refakat ediyordu; sahi, bu yarışı kim kazanırdı? Sabahın nurunda yola revan oluyorduk; ufkundan çekip çıkardığımız güneş ile derse giren her hoca sınıfı aydınlatıyordu.

Hâsılı, **insan yolda en çok kendine rastlıyordu.** Yol bu ya, hep aynı yerde bitiyordu.

Fakültemizin dev kolonları andıran yapısı her zamanki heybeti ile duruyordu işte. Islak avlu, tüm kışın ayak sesleri ile karşılıyordu bizi.

Büyük ana giriş kapısından girer girmez fark ediyorum asansör önünde bekleyen bir hocamızı. Onu bir sempozyumdan taniyordum; naif duruşu, mütebessim çehresi ile ömrü boyunca gül derlemiş bir bahçıvan olgunluğu vardı üstünde. Dersime girmeyen bu hocaya beni fark ettirmesi ve sempozyumdaki sözlerine yorum yapmak için tam sırasıydı. Belli ki trafik

yoğun... Araya sıvıştım. Asansöre birlikte binip binmemek arasında tereddütte kalan iki kız öğrenci vardı; ben de hemen katıldım aralarına. Bir anda doluşuverdik kabine. Kızların mahcup edası az sonra anlaşılacaktı.

Hoca, yüzünde rengini aldığı ciddiyet ile başladı siteme: “Ooo maşallah gençler! Sizler de bu yaşta asansör kullanıyorsunuz, bizim yaşımızda ne yapacaksınız peki?” deyiverince öğrenciler biraz daha mahcubiyet ile gülüştü aralarında; sütü döken bir çocuk misali...

Zaten öğrenciler, dersine girdiği sınıfın öğrencileri idi. Sıra bendeydi, kendimce karıştım söze: “Hocam, asansöre biniyoruz; çünkü sizin gibi kıymetli hocalarımız ile bir nebze de olsa karşılaşabilmek için. Gelin görün ki arkadaşların dersine zaten giriyorsunuz, ben ise ondan bile mahrumum.” Hoca muhtemelen “Ne saçmıyor bu çocuk?” diye düşünüyor olmalıydı. Yine de şefkati galip gelmişti, tebessümüne taaccüp karışmıştı; “Hmm...” deyiverdi usulca.

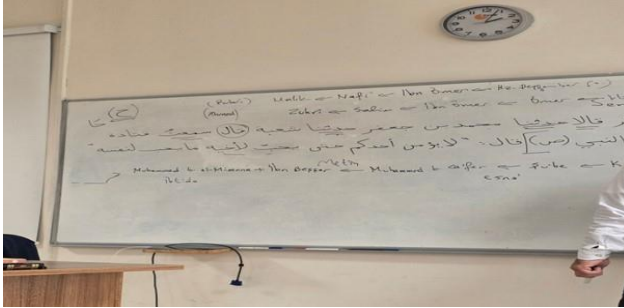
Neden hızlı gelmişti ki asansör kata? Yolculuğumuz kısa sürmüştü. İçimin adımları hocanın gittiği yöne gidiyordu. Yine de bir kuvvet beni kendi dersimin olduğu sınıfa atmıştı bile.

Dersimiz başka bir ilmî derya deniz...

Hocamız, olağan ciddiyetini doldurduğu çantası ile sınıfa giriyordu yine. Bu hocamızın adeti; masasına varır varmaz kendi düzenini kurması idi. Masasına yerleşmesi birazcık zaman alırdı;

müfettiş çantasına benzeyen çantasından teker teker bir şeyler çıkarır, sererdi önüne. Önce dijital masa saati görünürdü ve yerini alırdı; sonra ona eşlik eden kitaplar ve yoklama kâğıdı... Hoca neredeyse ezbere yaptığı bu işlemi her seferinde tane tane yapardı. Yoklama kâğıdını en önde bulunan öğrenci masasına yaklaşıp bırakır; her öğrenci sırasıyla kendi adını bulur, karşısına imzasını atardı. Kâğıt böylece elden ele tüm sınıfı gezmiş olurdu.

Hocamız her derse besmele, hamdele ve salvele ile başlardı. Çoğu hocamıza nazaran tahtayı her iki dilde en çok kullanan hoca idi. Yazıyor, yazıyor; yer kalmayınca tekrar silip yazıyordu. Sınıf tahtaları da hocaların defteri olsa gerek. Bizler de satır satır ardından gidiyorduk her derste. Her sorulan soruya ikna edici cevapları oluyordu; kalbinde şüphe olan yere bilgi girmezdi zira.

Her dersin kendine has terminolojisi vardı: Ezberler, ağıyarı olduğumuz tanımlar ve tarifler... Hoca, "Arife tarif gerek olmaz," diyenlerden; sınıfı bir arifler meclisine çevirmeyi niyeti, ya da ben öyle sandım.

Bugünkü konu: Rivayet Dönemi...

Bizi asırlar öncesinden bir sefere hazırlar gibiydi. Biz de artık çölleri, ravileri ve senedleri topluyorduk. Bu ilmi ıstılahından değil, ışımından öğreniyorduk. Raviler kapkara çöllerde önce ışık bulmuş, sonra çağları aydınlatmış. Hoca, sınıfın çehresi derse yaraşsın diye arada gülümsetmeyi de ihmal etmiyordu elbette. "Sünen dediğimde, tekrarında sünmekten sünen değil bu arkadaşlar," diyordu; sınıf da biliyordu tabii sünnetlerin çoğulu anlamında söylendiğini. Ama bir gülüşmedir alıp gidiyordu sınıfı.

Veysi abimiz sınıfın en doğulusu:) ilmi Mustalahın doğasına da en uygunu. Şen dersleri ona borçluyuz... Ve en güzel soruları... Sınıf arkadaşlığı kader arkadaşlığı gibidir... Kendimizi bazen bir diğerinin doğduğu köyde buluruz... Ya da memleketinde... Hocaya sorsanız herkes zaten onun köyünün vatandaşı...

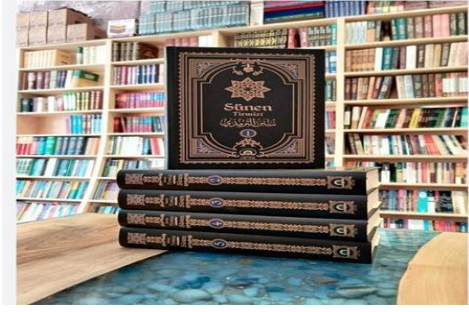
Hadis dersini soracak olursanız "Adamlar" dersidir derim. Her bir muhaddis, derlediği "ruvât" bahçesi ile rengini, kokusunu aldığı coğrafyasından asırlara seslenir. **Buhârîler, Müslimler** sahabenin meşalesi ile yarar kizib karanlığını. **Ahmed b. Hanbeller** eler de eler sözün hem gümüş hem altın olanını. **Nevevîler** elfiyeler dizer. **Süyûtî**'nin adını dokuz yüz on bir kere duyarsın ve **İbn Hacer el-Askalânî**'yi...

Hocanın on yıllar önce mezun, kendisi de öğretmen olan bir öğrencisine sormuştum: "Hadis dersinden aklında ne kaldı?" diye. Genç öğretmen tüm yüzünü kaplayan muzip bir gülme ile: "Neydi o? Bir şeyi vardı... Hmm... Hıh! **'Fethü'l-Bârî, unutma bari!'**" dedi.

Demek hiçbir şey değişmemişti.

Sahi, biz ne sığdırdık okul çantamıza?

Bir ravi olmak istedik, kâh bir talip... En çok ezber yaparken mahcup düştük tarihe. Çok koştuk, çok yorulduk sandık. Sınıfımız günebakan çiçeği tarlası adeta; yüzümüzde kaldı yazın buğday yanığı sıcağı. Bu yüzden kış da olsa hiç üşümedik bu derste. Dersin yükünden midir bilmem; hocamız sonbahar çehresi ile girerdi hep derse, oysa çölün yaz sıcağı gibi mütebessim olurdu yüzü her yolcusuna. Hocamız sanki cebinde saklıyor tebessümünü; az önce bir dersten çıkmış da tekrar peşine bir derse girmiş gibi... Oysaki her sınıf taze bir nazarı hak ederdi yine de... Hocamız ciddiyet sevenlerden...

Yine de kolları kitap dolu girerdi her derse; dersinde kitap tavsiyesi yapmadığı bir gün yoktu. Kitaba dokunmayı sevenlerden... Kitapları, dersin kaynakları olduğu için tek tek sıralarda dolaşmasını isterdi; her öğrenci hadis müktesebatının kıymetli eserlerini görsün, deneyimlesin diye.

Dersin saati bitiş çizgisine varmak üzereydi.

Hocamız geldiği gibi toparlanıyordu işte; her malzemesi çantasındaki yerini buluyordu böylece. Hocayı bu hâli ile ilkokulda aşı yapmaya gelen sağlıkçılara benzetirdim hep. Öğretmen masasında tüm malzemeleri sterilleyerek dizer, sonra da tek tek bizi aşı eder, toparlanıp giderlerdi. Hoca da bize neredeyse her ders getirdiği kucak dolusu kitapları tek tek tüm sınıfta gezdirir, her kitaba bir ön bakış attırırdı. Okumamızı tavsiye ettiğinden, o da bize okumayı aşılıyordu belli ki...

Ve ders biter...

Hayatta aldığımız en büyük ders, kendi çölümüzde nasıl vaha olduğumuzdur.

Ve sadece sınıfta değil hayat bilgisi dersinde bıraktığımız izler...

Ne diyordu şair:

“Bâkî kalan bu kubbede hoş bir sadâ imiş...”

Ve bir dönem bitti.

Abd'ı olduğumuz Allah'a hamdolsun. 🌿

[Aslıhan Polat](#)